

8
F. J. num. 25
1765/1
18
DISSERTATIONEM IVRIDICAM
QUA PROBATVR:

SCIEN TIAM FEODI ALIENATI
GENERALEM SVFFICERE AD PRAESCRIBENDVM
IVS RETRACTVS AGNATORVM.

738
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO ET CELSISSIMO PRINCIPE
AC DOMINO

DOMINO
GVILIELMO V.

AVRIACO ET NASSAVICO PRINCIPE,
RELIQVA.

PRAESIDE

IO. HENR. EBERHARD

I. V. L. ET L. P.

DEFENDET

IOANNES PHILIPPVS BECHER

WINDECKA - HANOICVS IVR. CVLTOR

DIE FEBRVARII MDCCLXV H. L. Q. C.

HERBORNAE
EX OFFICINA REGELINIANA.

DISSENTATIONEM IN IURIDICAM
QVA PROBATVR
SCIENTIAM FEODI ALIENARI
GENERALI M. SVITICER AD TRANSSCRIBENDVM
VS RETRACTVS AGNATORVM

RECTORI MAGNIFICENTISSIMO
SEBASTIANO ET CESSARIO PRINCIPIS
AC DOMINI

DOMINO
WILHELMO V.
AVARCO ET NASSAVICO PRINCIPIS
REIGNI

RECTORI
IOHANNI EBERHARD
F. M. P.

IOHANNES PHILIPPVS BECHER

IN THEATRO MUSEO H. L. G.

HERFORDIAE
IN OPTONA RECTORIA

SERENISSIMO EXCELSISSIMOQVE

PRINCIPI AC DOMINO

DOMINO
GVILIELMO

HASSIAE LANDGRAVIO

ET

PRINCIPI HEREDI

RELIQVA

COMITI HANOICO REGENTI

PATRIAE PATRI

MVSAGETAE

PIO ATQVE FELICI

BONARVM ARTIVM

ALTORI

INDVLGENTISSIMO LONGEQVE CLEMENTISSIMO

HOC PRIMVM
SPECIMEN ACADEMICVM
STVDIORVM SVORVM PRAEMETIVM

QVA

TANTVM PRINCIPEM ANIMI SVBMISSIONE

VENERARI DECET

CVM VOTO DIVTVRNI, AVSPICATISSIMI IMPERII

SE SVAQVE STVDIA

OMNEM IMO VITAM

PIO INPRIMIS AC DEVOTO

FRORSVS ANIMO COMMENDANS

OFFERT DICAT ATQVE CONSECRAT

CIVIS ET CLIENS SVBIECTISSIMVS

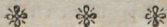
IOANNES PHILIPPVS BECHER.

CAP. I

SISTIT ARGUMENTA, EX QVIBVS EVINCITVR, SCIENTIAM SVFFICERE GENERALEM.

§ I Exponit propositum mutatum, § II obiectum huius tractationis § III statum controversiae. § IV hic alterius determinatur. § V continet explicationem scientiae, § VI scientiae alienationis, § VII illius divisionem in simplicem seu generalem & specialem seu qualificatam. § VIII probatur, scientiam generalem esse certam scientiam. § IX inde derivatur primum argumentum, cum nil nisi scientia certa requiratur. § X ostendit secundum a consensu desumptum, § XI tertium, per rationem legis, § XII quartum, ex negligentia admissa, § XIII quintum, dum contraria sententia sit absurda. § XIV sextum, ab aequitate, § XV septimum, ab ignorantia affectata petitur. § XVI demonstratur, in dubio saltem nobis haud esse contradicendum, quia odiosa sunt restringenda.

§ I

Quum legibus Imperii R. G. fundamentalibus longe alia, ac caeteris praecipis, attribui mereatur ratio; thema quoddam: *num leges illae, earum causa impulsiva deficiente, ipse cessare debeant?* explanare atque ex actis publicis, sententiam nostram illustrantibus, corroborare, apud animum quidem constitueramus. Aliud vero, quanquam varia huc collineantia iamiam essent collecta, ob penuriam temporis, secuti sumus propositum. Haud longo tamen circumfacto intervallo rem plurimi otii, si magis sub pallio manum habere licet, iterum aggressuri sumus.

§ II

Quo magis ardua iuris retractus doctrina generatim sese nobis præsentat: eo solidiores legum interpretes amicam istam Theutonum prærogativam (a) doctissime explanarunt (b). Nostræ tamen tractationis obiectum singulari discussione dignum existimavimus. Talenti enim hæc tenentur in lucem editam esse, non recordamur. Mittimus, quæ forte hic moneri possent: quot videlicet diversæ retractus species vulgo admittantur: quomodo discrepet facultas retrahendi a iure protimiseos, iure revocandi, pacto de retrovendendo &c. &c. Ad thematis nostri expositionem nos statim accingimus.

§ III

Feudo consensu domini a vassallo alienato, hunc quidem nulla afflicti pœna, ius tamen agnatis competens non diminui, proberur haud necesse erit. Duplici autem modo, utpote vel statim, vel delato tandem ad ipsos iure successione, illud exercere ipsis integrum relinquuntur. Posterius nominatur ius revocandi: prius aut iure protimiseos aut retractus

(a) Vid ill. KAR. FRIED. WALCH *Diff. de iure liberorum bona a parentibus adquisita retrahendi resp.* Chr. Gottl. Vogt *Gen.* 1763 pag. 2-5.

(b) Plures paginae non fuissent, si consilii esset, omnes illas annotare. Singulari cura bibliothecam illorum nobis suppeditavit Vir Magnificus ac illustris huius Academiae Pro-Rector WOLRADVS BURCHARDI in *Diff.* in hac scientia parte potissimum commendanda; *collatione*, nempe, *iuris provincialis Nassavici cum Romano & Germanico communi in capite retractuum ad Orinat. Prov. Nassav. P. I C. V. defen-* a Kar. Chr. Becker, § III, IV, & V, pag. 5, 6, 7, 8, 9 & 10. Retractum feudalem in primis expositum nobis reliquerunt, THEOD. REINKING *de retractu consanguinitatis Marb.* 1631, WILH. LEYSER *de iure protimiseos domino competente Vuenb.* 1682, LÜD. MENCKEN *de retractu filiorum gentilitio in feudis Lips.* 1710, S. STRYK *de iure successoris in revocandis bonis familiae Franc.* 1712 & in *tract. de Successione ab intestato Diff.* VI Franc. 1733, KAROL. SCHENK *de ortu & retractu feudali, Altd.* 1717, LEONH. LVDOV. MENKEN *de iure protimiseos domino directo in quavis alienatione feudi secundum ius Saxonicum competente, Vuenb.* 1738, FR. ANDR. GNÜGE in *Diff. de iuris retractus Gentilitii in Germania origine habita sub Praef. CHR. GOTTL. BYDER.* Gen. 1738, BERNH. FRID. RVD. LAVHE *epistola de retractus gentilitii medio ævo usitata memoria vere Germanica. Vin.* 1738, *Diff. de retractu: praesertim secundum statuta Lindenensis, Praefide, Viro illustri I. A. HORMANNO, nunc temporis Professoris Marburgensis celeberrimi, a Jacobo Felfio, defen-* *Gen.* 1750, KAR. FRID. WALCH *Diff.* not. (a) laud. &c. &c.

retractus venit. Mittimus illud, & definimus hoc per facultatem rem venditam, (c) oblata eadem conditione, ex iusta causa, intra tempus lege definitum, repetendi. (d) Hoc agnatis competere, nemo unquam in dubium vocavit. Quibus autem illorum tribuendum sit: quænam alienatio: qualis adeste debeat conditio: hæc & cætera omnia haud determinamus. Quæstio nostra eo erit applicandum casu, quandocumque agnatis retrahendi facultas negari nequit.

§ IV

Ius illud intra certum tempus, puta annum, (*) exerceatur necesse esse: quin imo spatium currere demum incipiat a die scientiæ, (**) adeoque ratione initii, ob iuris feudalis Langobardici textum, (c) per verba: *quod si consensit alienationi vel per annum, ex quo SCIVIT, tacuit, omnino removebitur*: sit utile, tanquam indubitatum iterum assumimus. Ecce! autem nunc dissensum Doctorum occasione quæstionis: *utrum scientia agnatorum specialis requiratur, an generalis sufficiat?* Priorem sententiam permulti defendunt. (f) Posteriolem amplecti, sana nos cogunt principia;

A 3

cipia;

(c) Nec tamen credimus; in omni venditione locum esse iuri retractus, quanquam omnia requisita, vulgo annotari solita, adsint. Sed hanc nostram sententiam in peculiari tractatione: *de iure retractus non in omni venditione admittendo*: forsitan proponere licebit.

(d) Ita fere ill. I. A. ROEMANN in cit. Diss. § IV, & celeb. IO. HENR. CHR. DE SELCHOW in *Element. iur. German. Lib. IV, Cap. I, Sect. II* § 591, Hannov. 1762.

(*) Quanquam alii, pauci tamen, triginta requirant annos. GAIL *Lib. II obs. 19 n. 13* MYSINGER *cent. IV obs. 85 n. 1* confer. B. G. STRVV in *element. iur. feud. ab* ill. I. A. HELLFELD *delinat.* § 461.

(**) Mittimus quæstionem: utrum scientia currere incipiat a die traditionis an contra-ctus celebrati: quum in utroque casu, nostra tractatio, uno eodemque modo poterit applicari. Putamus tamen priorem sententiam analogiæ iuris magis consentaneam, & nostro themate demonstrato, corroboratam.

(e) II F. XXVI § Titius filius II F. IX §. I &c.

(f) Vid. Principem pragmaticorum inter iuris clientelaris interpretes HENR. A ROSENTHAL in *Tract. & Synops. iur. feud. Cap. XI concl. XCIII n. 10, II & 12*, cumulumque Iureconsultorum ibi allegatorum: CHR. RICHTER *Dec. LXXVI n. 147* &c. &c. HARTM. PISTOR. *L. II q. 12 n. 23*, I. H. BOEHMER *Consult. & Dec. Vol. I Part. II Resp. 127*, G. A. STRVV. in *S. I. F. Cap. XIII th. XXI n. 3*, & STRYK in *E. I. F. C. XX q. 6*, & in *success. ab Int. Diss. VI C. IV § 53*. CASE-
HENR.

cipia; & sequimur Iure Consultorum cordatissimos, (g) Alia quæstiones præsentem ut fundamentum agnoscat. Demonstrata hac: & probantur illæ. Quare tres, ad scientiam agnatorum spectantes, Dissertationes: præter præsentem nempe, alteram, *de denunciatione contractus*: alteramque, *de mediis probandi scientiam*: nonnullis interiectis hebdomadibus conscribendi, animi est sententia. Ut vero hæcæ rite exponantur, quædam generalia erunt præmittenda.

§ V

Quum scientia generatim considerata definiatur per cognitionem veritatis certam: (h) & veritas vel iuris sit vel facti, factisque annumerari mereatur alienatio: sequitur, scientiam alienationis esse cognitionem alienationis certam. Nec tamen negamus scientiam alienationis proprie non esse scientiam sed fidem. Annotatu igitur dignum erit nos cognitionem certam opponere opinioni & ignorantia, cum illa supponat probationem incertam, hæc plane nulla nitatur, imo veritas nobis sit incognita, quam ignorare dicimur.

§ VI

Scientia alienationis est cognitio illius certa. (§ antec.) Nunc autem cognitione rei certa gaudemus, si satis est probata. Hinc si alienatio plene nobis est probata, nulla alia ac certa gaudemus cognitione. Cognitio certa efficit scientiam. Ergo, si alienatio nobis satis est probata, illam certo scire dicimur.

§ VII

HENR. HORN *Iurispr. Feud. Cap. XX § 9*, B. G. STRVY *in elem. iur. feudal. ab ill. L. A. HELFELD delincentis § 401.*

(g) Vid. D. MEVIVM *Part. II Dec. 252 & 253*, CONSILIA TYBINGENSIA *Tom. V ed. 1733, Const. XXIX n. 66 &c. &c.* ibique citatum FROMMAN *in Diss. de Reractu Wurtembergico th. 68* KAR. HEINR. MÖLLER *in primis lineis usus practici distinctionum feudalium Rost. 1742 Cap. XX Diss. IV*, G. BEYER *in Delinear. iur. feud. Lips. 1738 Cap. VIII pos. 101 not. d.* & in VOLKMANNO *emendato Lips. 1715 pag. 178 Part. I Tit. III Cap. XXX n. 19* GOSWIN AB REBACH *ad CARPZOV. P. II c. 32 d. 2. &c. &c.*

(h) Vid. L. B. CHR. DE WOLF, *in Philos. ration. Francof. 1728, 4, Part. II Sect. I cap. IV § 594.*

§ VII

Præter certitudinem veritatemque facti, circumstantiæ, qualitates, attributa &c. omnino accedere possunt. Inde, comperto facto tantum ipso, circumstantiis nondum perspectis, oritur cognitio simplex: & qualificata, si omnes aut saltem quædam circumstantia non ignote sunt. Quam ob rem scientia est vel simplex seu generalis, vel qualificata seu specialis. (§V) (i) Et his in terminis omnem versari controversiam: iis probe explicatis nullam. fere relinqui, infra demonstrabimus.

§ VIII

Quum circumstantiæ facto cuidam accedere, (§ antec.) ideoque adesse ac abesse possunt: (k) essentiæ facti & alienationis annuncrari nequeunt. Essentia enim complectitur ea attributa, quæ negotiorum quod-

(i) Scientiam specialem, quam adesse requirunt, RICHTER Dec. LXXVI n. 147 &c. Sec. describit, dicens: *Non sufficit taliter qualiter, confuse aut in genere rem scire, puta, si forte consanguineus rescivit ex rumore incerto.* (Dec. nos. distulimus. Sed talis scientia non est scientia.) *aut etiam a quibusdam certis personis, quæ illi generaliter dixerunt, eam rem a Titio eius consanguineo, cuiuspiam venditam, sine mentione certi pretii & aliarum clausularum. Nec sufficit scientia simplex & præsumtiva.* (Hæc duæ scientiæ species toto caelo differunt.) *Nec etiam iatis est. etiamsi emtor suam emtionem apud acta notificaverit in genere. Ad hoc, ut quis scire dicatur, non sufficit eum generalem dundaxat notitiam perfunditorie habere, sed requiritur perfecta & accurata scientia, ita ut totum negotium cum omnibus suis qualitibus & circumstantiis penitus cognoverit uti adhuc est glossa valde notabilis in c. concertationi in verb. seruerit. De appellat. in 6. Quam glossam auream dicit FELIX: in cap. a nobis de except. (Heu! Sit manentque aurea!) Regulariter enim is scire dicitur qui vere & certo sciat L. in totum; ibi: nisi vera & certa scientia ff. de R. I. (Quis quæro! unquam contradixit?) Præsertim vero necesse est ut agnatus sciat pretii quantitatem (optamus probationem) *utpote quod animam eius maxime potest impellere ut redimat vel non.* (Hæc interdum lubentissime concedimus) quia pretium est de substantia emtionis, (Pretium, sed non quantitas pretii; ita recte.) *is itaque qui non habet scientiam eorum, quæ sunt de substantia, non dicitur scire, sed ignorare, adeoque scire debet totum tenorem alienationis. Ohe! qualis conclusio! is qui substantialia scire debet, eum tenorem totum alienationis adeoque & circumstantialia, non ignorare oportet!**

(k) Per notionem vocabuli ACCEDERE. Accedit enim id, quod salva substantia rei abesse potest.

quoddam perficiunt, adeoque, salvo illo, ab eo non separantur. (1) Quare cognitio alienationis certa reperiri potest, nondum compertis circumstantiis. (m) Ergo scientia simplex est scientia vera ac neutiquam opinio: (n) multo minus ignorantia (o) nominari potest.

§ IX

Hiscæ præmissis, statim primum ad corroborandam sententiam nostram patet argumentum. Scientia simplex seu generalis est scientia, (§ V) imo vera ac certa, (§ VII & VIII) (p) iuris porro Langobardici verba hæc sunt: *vel per annum ex quo SCIVIT, tacuit*: (seu si iuris Langobardici nomen haud placeret, substituas, carissime contradicens! legem seu consuetudinem aliam universonalem.) ROSENTHAL ipse hoc agnoscit, effatus: *cum textus nostri aliud non exigant quam scientiam*: (q) scientia generatim considerata, qualiscunque demum illa sit, dummodo vera & certa, requiritur: ergo omnis, scientia vera & certa, etiam si sit simplex, sufficit ad præscribendum ius agnatorum retrahendi feuda.

§ X

Secundum, quod sententiam nostram amplecti iubet, argumentum, speciatim a consensu est desumptum. Ita enim concludimus. Si illi, qui tantum

- (1) Magnif. w. BYRCHARDI in *Diff. qua demonstratur, cautionem usufructuariam nec veri nec quasi usufructus substantiam ingredi* &c. &c. Resp. Lud. Chr. Iagero, Herborn. 1757 § V.
- (m) Alias enim nullum negotium dici posset certum, quod essentialibus solummodo absolvitur.
- (n) Per definitionem opinionis. Vid. § V.
- (o) Per cit. sp̄li membrum secundum. Per notiones rerum verborumque communes omnes leges sunt explicandæ, usque dum probetur contrarium. Ergo non contradicit I. 76 D. de R. I. a RICHTERO (§ antec. not i) adducta: siquidem nil aliud per illam probatur, nisi, quod in iis, qua animi destinatione peragenda sunt, adesse debeant vera & certa scientia: nos vero probavimus scientiam simplicem esse veram certamque scientiam.
- (p) Si cui Philosophorum, nos scientia nomine id insignire quod tamen demonstrari nequeat, minus placet: is perpendat dicta in § V, atque nos affluentes verba doctorum, ea refutare, tentaturos esse.
- (q) *Cap. IX concl. XCIII n. II* quod retractus gentilii fundamentum in II, f. 26 sit querendum, testantur Viri Perill. & Magnific. I. G. ESTOR & illustr. I. A. HOPMANN in *der bürgerlichen Rechtsgelahrtheit der Deutschen th. II* § 4242, Marb. 1750.

tantum scientia gaudet simplici, eadem licet adhibere media, ac circumstantias quoque competas habenti: qua ratione scientia simplex non sufficiat ad præscribendum ius retractus, nullo modo apparet. Nunc vero omnis, siue tantum alienationem, siue & sciat eius qualitates, essentialiam non constituentes, iure retrahendi uti potest. Quicumque igitur ius suum non persequitur, cum tamen libere agere potuisset, se consentire in id, quod in præiudicium suum factum, citra dubium declarare videtur. Qui semel consentit, elapso tempore præscripto, illum mutare dissentiumque opponere nequit. Eadem ex causa CONSILIA TUBINGENSIA (r) ius retractus denegarunt, quia ei renunciatum videbatur. Idem sentit GOSWIN AB ESBACH. (s) Habeat sibi, id, quod leges tanquam privilegium indulgent non acceptans! Sane, simul ac alienatio est facta, ius retractus exerceri potest. Cur, quæso! talis restitutus, contra tenorem legum, & in præiudicium tertii, ius quaesitum habentis, admitti debet?

§ XI

Omnis legis dispositivæ ad casum quendam obvenientem applicandæ, siue scriptæ siue non scriptæ, ratio præsertim erit inspicienda. Hæc propositio verissima nobis suppeditat tertium, thema nostrum firmans argumentum. Ratio præcipua, cur ius retractus est introductum, nulla alia indicari potest, nisi quod Legislatores præsumant, agnatum summo affici dolore, si bona avita, qualia sunt feuda, ad extraneas pervenirent personas. Supponitur, dicimus, talis in agnato qualitas. Hæc vero præsumtio eliditur aut per verba aut per facta. Tacita sanè declaratione annihilatur, si quis, cum ius suum persequi possit, illud haud exercet. Agnatus, minimam ob causam, bona extra familiam relinquens, talis non reperitur, qualem leges illum putant. Hunc intellegimus, qui, dum non ignorat, alienationem rite esse factam, forte ob alias ipsi ignotas circumstantias, animum retrahendi feudum haud declarat. Hoc in casu ratio, ergo & lex ipsa cessat.

§ XII

(r) Tom V, 1733, Conf. XXIX n. 62.

(s) ad CARPZOV. P. II c. 32. d. 2.

§ XII

Eodem ferme nituntur fundamento dicta G. BEYERI: (t) *negligentia nunquam laudanda, imo admittens illam non restituitur*. Et citra omne dubium agnatus, feudum vere esse alienatum, compertum habens, plus quam negligentiam admittit. Hæc enim dicitur omisso diligentiae. Nunc autem scientia generalis non requirit diligentiam quandam adhibendam. Adeat agnatus iudicem! declaret animum retrahendi! Hæc duo omnia retrahentis officia determinantia complectuntur. Nunquam, tam ratione scientiæ specialis quam generalis, abesse possunt. Ignorantiam iustam nominari non posse, quæ negligentiam coniunctam habet, probant CONSILIA TUBINGENSIA. (u)

§ XIII

Quid? scientia speciali desiderata, unicam eamque minutissimam circumstantiam ignorantiam haud curreret annus fatalis? Ubinam, ecce! magis adsunt absurda? Tanquam verum assumamus, scientiam specialem requiri: hancque describi debere per scientiam eorum, quæ ad essentiam alienationis haud pertinent, (§ VII) Heu! quænam, quales, quantæ, illæ reperiri possunt? Attamen, ne unico accidentali quidem ignorato, eadem valere deberet dispositio ac si mera adesset ignorantia! Nemo non vider, hanc Doctorum sententiam omni analogiæ iuris, omnibus legibus adversari. Ne verbum quidem opponeremus, si aliqua tantum agnita esset differentia inter eum, qui alienationem in totum & qui solummodo circumstantias ignoraret paucas. Sed sic tale quid statuentibus consentire non convenit.

§ XIV

Ex antea deductis & præsertim ex § XIII satis, ni fallimur, apparet, sanæ rationi æquitative adversari sententiam Doctorum nobis contradicentium. Firmiorem ac æquioram nostram nominant sententiam CONSILIA TUBINGENSIA. (v) In dubio, quod ne Tyronem quidem fugit,

(t) *In Delincent. iur. feudali. Cap. VIII post, 101 not. A.*

(u) loc. cit. n. 44.

(v) loc. cit. n. 61.

git, benigniora sunt preferenda. Illa, quæ vitiis caret, sententia est anteponenda. Vitium abest, si legum tenori responder. Quenam igitur nostro in casu erunt approbanda? Interpretes illi assument opinionem in legibus nunquam fundatam, quin illis plane contrariam. Contra analogiam iuris decidunt: præferunt odiosa: mittunt benigniora. Quid hoc aliud sibi vult, quam privilegium, secundum leges, certo temporis spatio extinctum, iterum concedere? nova itaque iura specialia statuere? ius sibi arrogare solis Imperantibus competens! Præsertim cum, contra lapsum huius temporis restitui desiderans, non de damno vitando sed de lucro captando certet. Quapropter, illum removendum esse, statuit TIRAQUELL. (w)

§ XV

Quis, quæso! negat, nullam ignorantiam debere affectatam esse? Hæc enim pro scientia, secundum communem Doctorum consensum est habenda, non generatim solum considerata, verum etiam speciatim applicata ad nostræ dissertationis argumentum. (y) Nulli ignorantiam affectatam non definiunt, si quis actum quendam scire potuit, illum vero exploratum habere noluit. (z) Is itaque, qui certior redditus est, feudum esse alienatum, animum retrahendi declarare & simul omnes qualitates compertas habere potest. Quare, si nullam curam impendit, secundum communem Doctorum opinionem, affectatam tuetur ignorantiam. Agnoscunt hoc CONSILIA TUBINGENSIA: (a) cum desiderent, ignorantem quantitatem pretii, certum quid apud iudicem deponere debere.

B 2

§ XVI

(w) De Retractu consang. § I.

(y) ROSENTHAL Cap. IX concl. XCIII n. 11 & not. k, ibique citat. HARTM. FLSTOR Quæst. iur. Lib. II part. I q. 12 n. 17, GEYL. Lib. II Obs. XLVIII n. 15, I. MASCARD Tract. de Probationibus Vol. II c. 880 n. 33, IAC. MENOCH. de præsumtionibus L. IV præf. 116 n. 35, STEPHAN. GRATIANVS in Discept. forens. Tom. VI Disc. IV n. 41, RICHTER Dec. XXVI, n. 151, THEOD. REINKING de retractu consanguin. quæst. 7 pag. 318 &c. &c. Marb. 1631; VVLTEI. Consil. Marburg. XXII n. 108.

(z) GEYL, ROSENTH. RICHTER, MASCARD & MENOCH locis cit.

(a) Tom. V Cons. XXIX n. 58.

§ XVI

Tandem Doctores Doctorum consensu erunt refutandi, per argumentum a G. BEYERO (b) in medium prolatum. Concludit ille. Omnis rescissio in iure est odiosa. Ergo dubio in casu erit pronunciandum contra ius retractus, quum rescindat. Confirmat imo hanc sententiam, regula: *quod libertatem alienandi restringit, est stricte interpretationis pariterque odiosum*: (c) Omnes fere iuris interpretes consentiunt (d) Nunquam ideo ius retractus præsumitur. (e) Quare ad questionem: num requiratur scientia specialis, si non negando, dubitando tamen respondendum & sic contra ius retractus sententia ferenda esset.

(b) *In Deliv. Iur. Feud. Cap. VIII pos. 101 not. d.*

(c) Perill. L. B. DE CRAMÉR in der *Wetzlarischen Nebenstunden achtzehenden Theil, Ulm. 1760 pag. 74.*

(d) Vid *Select. Consult. Collegii Iure Conf. ACADEMIAE GRYPHISWALD. stralsf. 1741 Resp. 114, n. 9, IRAQUELL. de Retract. in Praefat. n. 6, C. H. HORN in Iurispr. Feud. App. Conf. 18 n. 7, ROSENTHAL Cap. IX m. 2 concl. 87 lit c, MEVIUS Part II Dec. 253, n. 6, BENEDICT. CARPZOV. Iurispr. Forens. Part. II Const. 32 def. 4 n. 7, I. VOET, ad D. L. XVIII iit. III § 25, &c. &c.*

(e) Perill. ESTOR & illustr. HOFMANN in der *D. R. G. Th. II Hauptst. 58, § 4236.*

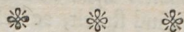

CAP. II

OSTENDIT CONSENSVM DOCTORVM, ARGVMENTA CONTRA
 NOSTRAM SENTENTIAM IN MEDIVM PROLATA
 EORVMQVE REFVTATIONEM.

§ XVIII Sifit rationem, qua ortus est diffensus inter Iureconf. occasione thematis nostri. § XVIIII consensus RICHTERI, § XX REINKINGII, § XXI GEYLII, § XXII MEYLI exponitur. § XXIII continet obiectiones contra nostram sententiam proferri solita. § XXIV, XXV, XXVI, XXVII, XXVIII, XXIX, XXX, XXXI & XXXII sifunt obiectionum confutationes.

§ XVII

Digitis computanti, quot Pragmaticorum nostram tueantur sententiam, quotque illi contradicerent, lubentissime concedimus, quod illorum viginti, horum sint viginti quinque, hi tamen, quibusdam exceptis, ita dissentiant, ut applicari possit dictum illud: in verbis sumus faciles, dummodo in re conveniamus. Indaganti itaque eorum argumenta facile perspectum erit, primum huius doctrinae, laudatu dignum, inventorem paucis illam exposuisse: secundum aliqua addidisse: tertium huius vestigia persecururum, nil nisi vocabulum retinuisse: quartum hunc calamo excipientem scripsisse: *scientia specialis requiritur ad praescribendum ius retractus*: & ohe! plane ignorantem, quid sit scientia specialis. Approbamus, talem scientiam ab aliis desiderari: simul autem ostendentes, plurimos quoad rem ipsam nobis haud contradicere.

§ XVIII

RICHTERUS, ad nauseam usque, dicta sua toties repetens, quoties verba alia ipsi in mentem veniunt, (f) fere nihil aliud affirmat, quam scientiam

B 3

tiam

(f) In Dec. LXXVI n. 147, 148, 149 & 150.

tiam generalem sufficere, quanquam specialem nomine praferat. Pretium ad substantiam emtionis: quantitas eius ad accidentalia pertinet. (§ VII not. i) Quicumque ideo affirmat, scientiam adesse debere specialem; quantum sit pretium: ad scientiam requirit. Concedens vero agpatum inquirere oportere, non ignorante emtionem, in pretium: assumat necesse est, scientiam generalem sufficere. Age! audiamus RICHTERUM: (g) *In eo casu, ait ille, quando quis ignorat pretium, sufficit offerre, consignare ac deponere pretii partem, addita oblatione & protestatione, reliquum, quam primum de integro certioratus fuerit se paratum esse solvere. Et nisi hoc admitteretur, retrahentes sub pretextu ignorati pretii cunctari, & tempus praescriptionis annalis pro lubitu eludere & in infinitum protrahere possent. (Nonne quaeris num RICHTERUS tam temeraria uti possit ratione?) Tutissima itaque via est, ut retrahere volens, si ignoret pretium testato, b. e. in praesentia iudicis apud acta vel testium ab emtore verum pretium exploret. Ecquid aliud statuit, ac sufficere scientiam generalem supra § V definitam?*

§ XIX

THEODOR. REINKING (h) eodem argumentatur modo, statuens: ignorantem pretium deponere debere aliquam pretii partem. Hanc imo sententiam ideo approbat, quod *varias lites in herba quasi adolescentem praecidat.*

§ XX

Verba A. GEYLII (i) haec sunt: *quod, si, consanguineus verum pretium, quanti res extraneo vendita sit, ignoret, eo casu, particularis depositio sufficit, addita protestatione & oblatione, quod reliquum, ubi de pretio certior factus fuerit, solvere paratus sit - - - quod si agnatus proximus iniuriam pretium non offerat, potest vendere rem cuiusque voluerit. Et hic itaque consentit.*

§ XXI

(g) *loc. cit. n. 150.*(h) *in tract. de retract. conf. q. 7 pag. 318.*(i) *L. II. Obs. XIX n. 10.*

§ XXI

MEVIUM, Iure Consultum celeberrimum, scientiam qualificatam necessariam putare, alii affirmare nulli dubitant. (k) Sed audiamus illum: (l) *cetera minus principalia vel accessoria, quæ accedunt contractui non dicta haud eo minus sinunt ius illud semel abdicatum haberi exclusum. Inter quæ etiam est quod deinde fides de pretio sit habita, aut quod particularibus solutionibus hoc recipiatur: Quid? an dissentit MEVIUS? quænam agnatum magis impellere possunt, quam si fides de pretio habita est &c.?*

§ XXII

Reliquorum obiectiones iam speciatim considerandæ veniunt. Aiunt illi: (1) *scientiam confusam non esse scientiam, arg. L. 5 § 1 quod vi aut clam. Et scientiam confusam nominant, si quis ignoret omnia alienationis capitula.* (m) (2) *Scire esse rem per causas cognoscere.* (n) (3) *Scientiam eum non gaulere, qui factum sciat sine qualitatibus.* (o) (4) *Ignorantem et dubitantem non consentire videri secundum L. 116 D. de R. I.* (p) (5) *Alienationem perspectam habentem, ignorantem autem qualitates, vigilare non teneri.* (q) (6) *Agnatum maxime impelli posse ad feudum retrahendum, si pretium sciret: (r) emtionem forsan esse conditionatam, ad dies vite alienantis &c. &c. hæc omnia autem agnatum determinare posse, utrum iure retrahendi uti velit an minus.* (s) (7) *Pretium esse*
de

(k) MÖLLER *In usu præf. Distinct. feudal. Cap. XX Dist. IV.*

(l) *Par. II Dec. 253 n. 6 & 6.*

(m) S. STRYK *de Success. ab Inst. Diff. VI cap. IV § 53, C. P. RICHTER Dec. 76 n. 147.*

(n) STRYK *loc. cit.*

(o) ROSENTHAL *cap. IX concl. XCIII not. 1.*

(p) *id. loc. d.*

(q) *id. ib. n. 10.*

(r) RICHTER *loc. cit. n. 147.*

(s) RICHTER *loc. cit. n. 148.*

de substantia alienationis: ignorantem autem essentiam actus scire dici non posse. (τ) (8) Si concedens ignoraverit circumstantias vel qualitates, eum non habere plenam scientiam. (u) Tandem (9) negant, ius retractus ad discendum esse ex Legibus Langobardicis.

§ XXIII

Quantum cunctae obiectiones ad unum ferme redeunt: singulas tamen speciatim perlustrare, desistere haud cupimus. Primum, quod nobis opponitur: *scientiam confusam esse, si quis non omnia alienationis capita explorata habeat & talem nominari non posse scientiam*: refutari potest per supra deducta. (§ V, VI, VII & VIII.) Leges enim nihil aliud desiderant, quam quod privandus iure retrahendi non ignoraverit alienationem. Ne certa quidem exigitur. Nos autem demonstravimus, scientiam alienationis esse veram certamque, etsi quis ignoret circumstantias illius. (§ XIII) Ergo nullo modo dici meretur confusa.

§ XXIV

Secundam obiectionem: *scire esse rem per causas cognoscere*: non intelligimus. Nos later tenor talis definitionis. Sequenti modo illam interpretamus. Scire esse, qualitates rei cognoscere. Ast sic peritio principii adest. Aut enim cognitio facti certa est scientia aut minus. Si hoc: non dissentimus. Sin autem illud: obiectio nullius erit momenti. STRYCKIUS, absque omni dubio, confundit scientiam simplicem; qualificatam & opinionem. Cum itaque ante omnia, qualis scientia sufficiat, decidendum sit: utrum nempe simplex an composita? neutiquam qualificata seu specialis tantum nominari debet certa. Opinionem non sufficere, lubentissime concedimus. Quamdiu agnatus adhuc dubitat, num alienatio acciderit? tamdiu ipse privari nequit iure retrahendi. Simulac autem certitudinem facti perspectam habet, gaudet scientia alienationis. Haec enim est cognitio alienationis certa. (§ X) Quae definitio, cum notationi vocabuli conveniat, nemo dubitare potest, quin sit assumenda.

§ XXV

(τ) id. ibid.

(u) *Selez. Consult. Colleg. Jureconf. ACADEMIAE GRYPHISW. Resp. 106 n. 191, 11. RAQ. de Retract. § 36 gl. 2, n. 30. WESSENBEC. conf. 43, n. 30.*

§ XXV

Scientia desitui illum, qui factum sine qualitatibus cognosceret, erat tertium dissentientium argumentum. Quum vero, ad hoc refutandum eadem, quæ Spho antecedente sunt notata, inserviant: ulteriorem mirtius confutationem.

§ XXVI

Quarto obiiciunt: *dubitantem & ignorantem consentire non videri secundum L. 116 § fin. D. de R. I. Eximia caritate diligimus imo & veneramur ULPIANUM ibi loquentem. Totum concedimus ratiocinium. Quid amplius desideras?*

§ XXVII

Alio infurgit modo! idem ROSENTHAL una cum RICHTERO: utpote, *scientem alienationem, ignorantem tamen circumstantias vigilare non teneri. Evax! qualis ratiocinatio! Determinari ante omnia debet, qualis requiratur scientia, utrum simplex an qualificata: & tunc demum quaestio proponi potest: num ignorans accidentaliter vigilare non teneatur. Alia prorsus praecedere debent argumenta. Si sciens alienationem iure retractus non utitur: negligentiam admittit. (§ XII) Et ubinam leges negligentiae praemium attribuunt? Quia plane nulla attentio adesse debeat. Quicumque enim experitur: feudum esse alienatum, adire potest iudicem. In circumstantias prius inquireat, non exigitur. (§ XII)*

§ XXVIII

Sextum erat: *agnatum maxime impelli posse, si accidentaliter scivisset. Proferatur autem locus, ubi dicitur, disponatur aut iubeatur, agnatum impelli debere! Satis est eum esse agnatum. Natura agnatorum est id, quod leges praesumunt, (§ VI) & ob illud ius retractus concedunt. Natura, dicimus, agnatos impellere debet. Nobis tamen in mentem venit, dicta in § XI hic non esse reperenda.*

C

§ XXIX

§ XXIX

Ulteriora, quæ obiiiciuntur: *pretium esse de substantia alienationis*: nullius erunt momenti. Lubentissime concedimus; pretium, IN SE spectatum, esse de substantia emtionis: sed in se spectatum. Is nempe, qui scire dicitur alienationem, compertum habere debet, pretium vere i. e. non dicis causa intervenisse. Quicumque affirmat, alterum non ignorare alienationem, dum nondum persuasus est, pretium vere intervenisse, fingit non ens: nec minus autem & ille, qui contendit, quantitatem pretii spectare ad substantiam emtionis, incongrue ratiocinatur,

§ XXX

Quis octavam refutare poterit obiectionem? *ignorantem circumstantias non habere plenam scientiam*. Quis contradicit? En! denuo ad est petitio principi. Nam inquiri ante omnia debet utrum præter certam scientiam, (§ V) talis plena scientia requiratur. Transeat!

§ XXXI

Tandem *ius retractus*, uti dicunt, *neutiquam addiscendum est ex Legibus Langobardicis*. (v) Sed his opponimus: *ius Langobardicum* saltem esse in subsidium receptum. Casu igitur in Legibus Germanorum feudalibus aliisve non deciso, ad iura peregrina erit recurrendum. Proferas, quæso! aliam legem seu consuetudinem universalem! Age! reiciamus iura Langobardica! Quid interest? sufficit, eosdem, qui a nobis refutati sunt & qui scientiam desiderant specialem, argumentum ex iure Langobardico desumere. (w) Cur idem nobis non liceret? Deinde demonstravimus nostram sententiam analogiæ iuris, (§ X) ratione privilegii (§ XI) æquitati (§ XIV) &c. &c. respondere. Ergo mittere iura Langobardica: inherere autem possemus cæteris argumentis.

*Quid quæris amplius? an etiam apertius aliquod
ius populi & legum? - - -*

COROL-

(v) Vid. IO. FR. FLÜMME in *Diss. de retractu nec iure civili, nec canonico, nec feudali Langobardico &c. &c. introducto*, Marb. 1750.

(w) Vide omnes § IV not. (e) allegatos.

COROLLARIA.

- 1) **R**es publica, quam THOMASIVS vocat, clericorum, existere potest.
- 2) Civitas & sine pacto unionis constituitur.
- 3) A iure leges promulgandi minus recte concluditur ad potestatem legislativam.
- 4) Contractus feudalis ad nullam speciem contractuum nominatorum iuris civilis referendus erit.
- 5) Invitis iuris feodalis principiis: femina, acquirentis feodum: zu wahren Mann-Lehen: filias non succedere: concluditur.
- 6) In successione feminea successiva filius excludit matrem.
- 7) Ufuario ædium, has possidenti, facultatem locandi haud denegamus.
- 8) Donatio mortis causa, cui adicitur pactum de non revocando, in donationem inter vivos non mutatur.
- 9) Nec hodie permittenda erit donatio omnium bonorum, si donans pacto sibi non prospicit.

VIRO IVVENI PRAENOBILISSIMO
DOMINO RESPONDENTI
HONORATISSIMO

S. P. D.

P R A E S E S.

Conscendis denuo, qua summa cum laude Tuas nuper ostendisti vires, Cathedram. Amplam hancce occasionem, Tuæ indefessæ diligentiae publicum reddendi testimonium, non amplecti nequeo. Haud invita Minerva Patriae dulcissima, in qua me lucem pariter aspexisse lætor, Patriæ, dico, nostræ, summo fulgentis splendore, frequentasti scholas. Exiguo sine commo Academiam Marburgensem sane non deseruisti. Sed gratulor mihi, Amice æstumatissime! hac in Musarum

Sede

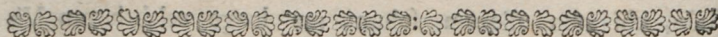
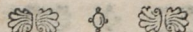
VIRO

Sede, ubi non aliorum solum, me longe celebriorum Virorum acroasibus, verum meis etiam collegiis disputatoriis publicis, ac institutionibus, tum privatis, tum privatissimis, assidue interfuisti, nec minus, e conventu remorum, domi, firma adhibita diligentia, Te adeo tenuisti, ut studium nimis acre mihi interdum videretur dissuadendum, Te publicum, sub meo moderamine, virium Tuarum facere periculum. Sit igitur hinc dies felix faustusque! Laude ornatum e Cathedra revertentem Te amplectar. Pergas ea, qua ingressus es, virtutis via! Deum ter optimum maximum supplex oro atque contestor, velit Tuis benedicere studiis ac Te incolumem servare. Vivas felix! beatus vivas! Nulli parcam labori, Tuis, quantum passum, servire commodis. Valeas! Dabam Herbornæ die XIII Februarii MDCCCLXV.

Berne

Bepriesen seh ich DICH den Ort verlassen,
 Auf dessen Höh, gleich spizzigen Parnassen,
 Die Musen trohnen
 Und siegend Beschützer der Wahrheit belohnen.

Glück folge DIR! Glück kröne DEINE Jahren!
 Ein süßes Schicksal laße DICH erfahren
 Die graue Lehre:
 Je größer die Tugend, ie größer die Ehre!

Liebe mich ewig mein Freund!

KARL CHRISTIAN WENZ. d. N. B.
 von Schlüchtern, aus der Grafschaft
 Hanau.

X 2203495

Sb.

V07

8

Fig. num. 25

1765/1

18

DISSERTATIONEM IVRIDICAM
QVA PROBATVR:

SCIENTIAM FEODI ALIENATI
GENERALEM SVFFICERE AD PRAESCRIBENDVM
IVS RETRACTVS AGNATORVM.

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO
SERENISSIMO ET CELSISSIMO PRINCIPE
AC DOMINO

DOMINO
GVILIELMO V.

AVRIACO ET NASSAVICO PRINCIPE,
RELIQVA.

PRAESIDE
IO. HENR. EBERHARD
I. V. L. ET L. P.

DEFENDET
IOANNES PHILIPPVS BECHER
WINDECKA - HANOICVS IVR. CVLTOR

DIE FEBRVARIH MDCCLXV H. L. Q. C.

HERBORNAE
EX OFFICINA REGELINIANA.

